

GØDSKNING AF VÅRBYG - OPSTART

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

En god etablering og optimal vækst helt fra starten er vigtigt for at opnå høje udbytter i vårbyg. En gødningstrategi i vårbyg skal derfor sikre tilgængelighed af de nødvendige næringsstoffer allerede fra fremspiringen.

En god etablering og optimal vækst helt fra starten er vigtigt for at opnå høje udbytter i vårbyg. En gødningstrategi i vårbyg skal derfor sikre tilgængelighed af de nødvendige næringsstoffer allerede fra fremspiringen. Hvis man ønsker at omfordele en del af kvælstofmængden ud fra biomassemålinger, skal der bruges en gødningstrategi, der gør dette muligt.

FOSFOR ER SÆRLIG VIGTIG TIL VÅRBYG

Vårbyg har ofte en større udbytterespons på tildeling af fosfor end vintersæd har. Dette skyldes, at vårbyg har en kort vækstsæson, så langsom vækst pga. for lav tilgængelighed af fosfor "straffes" hårdere end vintersæden, som kan optage fosfor og danne rod over en lang periode. Derfor bør fosfor til vårbyg prioriteres højere end vintersæden.

- Ved lave fosfortal (under 2) bør der som minimum tildeles en fosformængde svarende til den forventede fraførsel, ca. 20-25 kg P/ha.
- Ved middel fosfortal (2-4) bør der også tildeles fosfor svarende til bortførslen i gennemsnit over årene, men en mindre tildeling i et enkelt år vil ikke give udbyttetab.
- Ved høje fosfortal (over 4) bør der stadig tildeles fosfor, hvis det er muligt, der kan dog spares lidt og mængden kan om nødvendigt reduceres til 10-15 kg P/ha.
- På grovsandet jord skal der tildeles fosfor selv ved høje fosfortal (over 4) hvis det er muligt, da planternes mulighed for at optage fosfor er ringere pga. ringere rodudvikling og udtørring af jorden.

PLACERING ELLER SAMMENBLANDING MED SÅSÆD

Ofte vil der være en udbyttegevinst (1-3 hkg/ha) ved at få gødningen placeret i rodzonen relativt tæt på planterne, så optagelse lettes. Dette kan opnås ved at bruge placeringsudstyr på såmaskinen eller ved at sammenblande såsæden med en del af gødningsmængden. Den største placeringseffekt opnås ved placering af fosfor, da fosfor er meget lidt mobilt i jorden og roden skal vokse hen til fosforen for at optage den. Der er også en placeringseffekt af kvælstof på ammoniumform da dette ikke er så mobilt, som fx nitratkvælstof. Samtidigt giver den høje koncentration af kvælstof i gødningsstrengen en høj biologisk aktivitet omkring den, som øger optaget af andre næringsstoffer såsom mangan. Kalium er relativt mobilt i jorden, og der vil ofte ikke være merudbytte for placering af kalium. Der kan ske spireskader ved anvendelse af gødningstyper med højt saltindeks, såsom kaliumklorid, og typer der kan afgive ammoniak, såsom især urea. Disse gødningstyper bør derfor kun komme i nærkontakt med kernerne i begrænset mængde. Urea bør aldrig blandes i udsæden.

Med placeringsudstyr på såmaskinen kan hele gødningsmængden i princippet placeres ved såning, men dette vil ofte undlades pga. den kapacitetsbegrænsning i såningen det giver. Overordnet kan man også sige, at man får mest placeringseffekt af den første gødningsmængde. Merudbyttet for placering af mere end 70-80 kg N/ha og 10-15 kg P/ha, vil være begrænset. På velgødede jorde med høje fosfortal vil mindre mængder også give fuld placeringseffekt. Svidningsrisikoen ved sammenblanding kan reduceres ved højst at blande med en gødningsmængde svarende til halvdelen af kvælstofmængden.

Har man ikke placeringsudstyr og ikke har mulighed for at blande såsæd og gødning, opnås den bedste effekt, hvis gødningen nedharves før såning.

GYLLE TIL VÅRBYG

I systemer, hvor der skal anvendes gylle, kan det være svært at få gyllen placeret, så den er let tilgængelig for planterne allerede fra vækststart. Nedfældning i 10-12 cm og udlægning af forsuret gylle med slanger før såning vil give en vis placeringseffekt og generelt den bedste udnyttelse af gyllen. Udlægning med slanger før pløjning (forsuret gylle) vil få gyllen for langt ned i jorden til at planterne kan få fat i det tidligt. Nedfældning før pløjning kan også give en god virkning, hvis der nedfældes relativt dybt (10-15 cm) og ikke pløjes for dybt. Nedfældning i pløjet lerjord er ikke tilrådeligt på grund af pakningsskader. Udlægning med slanger efter fremspiring er en mulighed, men der er en større risiko for ammoniakfordampning, og placeringseffekten vil mangle. Hvis ikke gyllen ikke er tilgængelig for planterne i den tidlige vækst, kan der med fordel blandes 20-30 kg kvælstof og evt. lidt fosfor i handelsgødning sammen med såsæden for at sikre hurtig etablering.

For en større gennemgang af, hvordan effekten af gylle til vårsæd optimeres se [her](#).

DELING AF KVÆLSTOFMÆNGDE

Hvis man ønsker at lave varieret tildeling af kvælstof til vårbyg baseret på biomassemålinger, er man nødt til at lave en strategi, hvor en mindre mængde kvælstof reserveres til en tildeling i vækststadiet 30-31. Når man reducerer kvælstoftildelingen ved såning, er det endnu vigtigere at få gødningen anvendt, så den er let tilgængelig for planterne. Har man mulighed for at anvende 80-100 kg N ved såning, som planten har let adgang til, fx ved placering, er risikoen for udbyttetab ved deling meget lille og der kan i nogle tilfælde opnås et mindre merudbytte for delingen, hvis restmængden tildeles i st. 30-31.

Ved tidlig såning på grovsandet jord i nedbørsrige områder, bør der ikke tildeles mere end 50-60 kg kvælstof i handelsgødning ved såning og så følges op med 40-50 kg N efter fremspiring. Den evt. resterende mængde kan tildeles varieret i st. 30-31.

Vælger man at udsprede gødningen oven på jorden efter såning, bør hele mængden anvendes på en gang, dog ikke på grovsandet jord, som nævnt ovenfor. Den senere virkning af gødningen gør, at der nemt vil ske udbyttetab ved at dele gødningen. Det samme gør sig gældende ved sen såning. Kommer vi hen efter midten af april er udbyttepotentialet mindre og muligheden for at dele gødningen er mindre.